

4^ο ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2023-2024

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΑΘΗΤΩΝ / ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ
ΤΗΣ Α' ΤΑΞΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ
ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ «ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ»
ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ενδεικτική έρευνα

(Δημήτριος Αδαμίδης)

Στο πλαίσιο των καινοτόμων δράσεων του σχολείου, που σκοπό έχουν

- την πρόληψη παραβατικών συμπεριφορών και περιστατικών εκφοβισμού,
- την αφομοίωση των βασικών κανόνων λειτουργίας του σχολείου,
- την κατανόηση και την αποδοχή της κουλτούρας του δημοκρατικού, συμπεριληπτικού σχολείου,

το σχολείο προέβη στις παρακάτω δραστηριότητες:

1. **Επικαιροποίηση** του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του σχολείου.
2. **Παρουσίαση** του Κανονισμού σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες της Α΄ τάξης από δύο εκπαιδευτικούς (Α. Οργιανέλη και Α. Θεοδώρου) και συζήτηση μαζί τους.
3. **Ανάρτηση** του Κανονισμού στην ιστοσελίδα του σχολείου.
4. Έντυπη **σύνοψη** του κανονισμού για κάθε τμήμα.
5. **Παρουσίαση** του στους γονείς των μαθητών της Α΄ τάξης.
6. **Εκπόνηση** προγράμματος διαμεσολάβησης (σχέδιο δράσης της Κρομμύδα Βασιλικής)
7. Και τέλος διοργάνωση **δίωρων εργαστηρίων ανά τμήμα**, με υπεύθυνο και εμπνευστή τον διευθυντή του σχολείου.

Στα εν λόγω εργαστήρια, που πραγματοποιήθηκαν στα τέλη Οκτωβρίου και τις αρχές Νοεμβρίου στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, οι μαθητές και οι μαθήτριες της Α΄ τάξης με βιωματικό κυρίως τρόπο:

- ✓ **γνωρίσθηκαν** μεταξύ τους, (χόμπι, αρέσκειες, απαρέσκειες, κ.ά.)
- ✓ **συζήτησαν** και **διατύπωσαν τις απόψεις** τους σχετικά με το σχολείο, τους κανόνες λειτουργίας του και τις σχέσεις μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας (μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς, βοηθητικό προσωπικό) και
- ✓ **ενημερώθηκαν** σχετικά με την **κουλτούρα του σύγχρονου συμπεριληπτικού σχολείου**.

Στόχος της εν λόγω δράσης ήταν οι μαθητές και οι μαθήτριες να κατανοήσουν τον σχολικό πολιτισμό της συμπερίληψης, σύμφωνα με τον οποίο:

- ❖ Όλοι και όλες είμαστε δεκτοί στο σχολείο, αρκεί να αποδεχόμαστε και να τηρούμε τους συμφωνημένους κανόνες (σχολικό συμβόλαιο).
- ❖ Αποδεχόμαστε την αξία της ενσυναίσθησης (της ικανότητας να κατανοούμε τα συναισθήματα ενός άλλου ανθρώπου, να μπαίνουμε στη θέση του), καθώς βοηθά στην δική μας αυτογνωσία (την κατανόηση και τη διαχείριση των δικών μας συναισθημάτων), την ανάπτυξη ουσιαστικών δεσμών με τους άλλους και στην ειρηνική συνύπαρξη όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.
- ❖ Προσπαθούμε να αμφισβητούμε τα κυρίαρχα κοινωνικά στερεότυπα και να υπερβαίνουμε μανιχαϊστικά δίπολα, που υποτιμούν τον «άλλον», τον διαφορετικό (π.χ. καλός vs κακός μαθητής, αγόρι vs κορίτσι, ντόπιος vs ξένος, αρτιμελής vs άτομο με ειδικές ανάγκες κ.ά.)
- ❖ Όλοι οι μαθητές και όλες οι μαθήτριες είναι ίσοι και απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα και όλα τα εκπαιδευτικά «αγαθά» - σύμφωνα με το Σύνταγμα και την κείμενη νομοθεσία- ανεξάρτητα από την εθνική, θρησκευτική τους ταυτότητα, τις μαθησιακές δυσκολίες, τη σωματική ή ψυχική αρτιμέλεια, το μεταναστευτικό, προσφυγικό υπόβαθρο, τον ερωτικό προσανατολισμό, την οικονομική τους κατάσταση, κ.ά.
- ❖ Στηρίζουμε τους πιο «αδύναμους» μαθητές, τα πιο ευάλωτα μέλη της σχολικής κοινότητας, για να ενδυναμωθούν και να νιώσουν αποδεκτά και ενεργά μέλη της κοινότητας.

Σχεδιάζουμε να βελτιώσουμε στο μέλλον το περιεχόμενο των εν λόγω εργαστηρίων, ώστε να ακούμε ενεργητικά και να αποδεχόμαστε κι εμείς με ενσυναίσθηση τις απόψεις, τους προβληματισμούς και τα συναισθήματα όλων των μαθητών μας. Τις απόψεις τους οφείλουμε να τις λαμβάνουμε υπόψη μας στον σχεδιασμό μελλοντικών δράσεων, που στοχεύουν τόσο στον έλεγχο περιστατικών εκφοβισμού όσο και στον εκδημοκρατισμό του σχολείου.

Παρακάτω παρουσιάζονται λίγες απόψεις μαθητών σχετικά με την τήρηση των κανόνων λειτουργίας του σχολείου και τα συναισθήματα τους για τον ίδιο τον θεσμό του σχολείου.

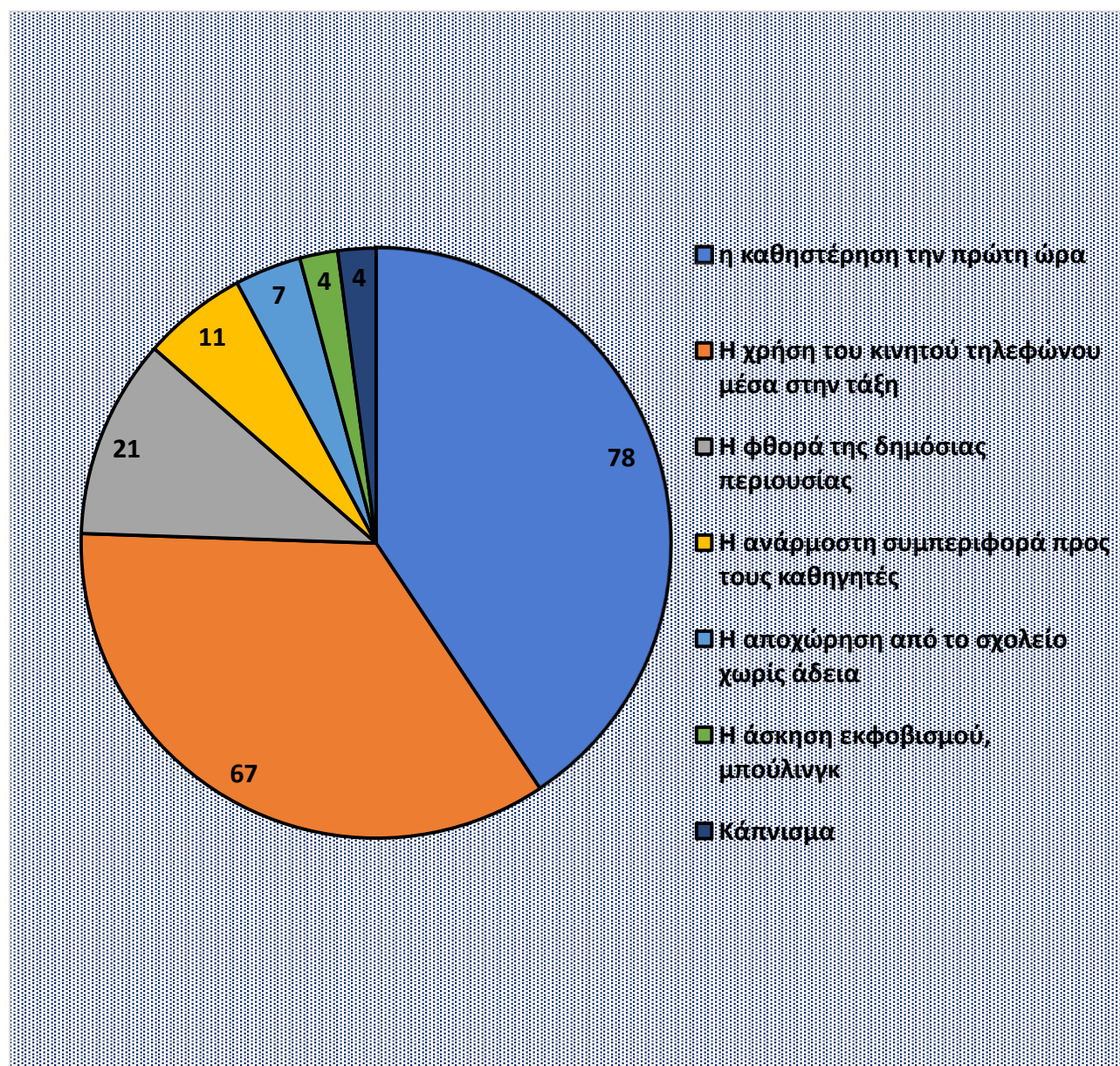
Το σύντομο ερωτηματολόγιο, που ακολουθεί, απαντήθηκε – στο τέλος του δίωρου εργαστηρίου κάθε τμήματος- από **112** συνολικά μαθητές και μαθήτριες της Α' τάξης.

ΠΡΩΤΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Ποιος κανόνας πιστεύεις ότι παραβιάζεται συχνά από τους μαθητές;

Οι μαθητές μπορούσαν να κάνουν έως 2 επιλογές

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

Οι απόψεις των μαθητών επιβεβαιώνουν ό,τι διαπιστώνουμε κι εμείς μέσω της εμπειρικής παρατήρησης.

Η πλειοψηφία εστιάζει σε δύο κανόνες, εκ των οποίων **η έγκαιρη πρωινή άφιξη στο σχολείο** δύσκολα μπορεί να τηρηθεί από ένα μεγάλο ποσοστό μαθητών (78). Η παραβίαση του δεύτερου κανόνα – **η χρήση του κινητού μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας** - συγκεντρώνει ένα ανησυχητικά υψηλό ποσοστό (67), αν συνυπολογίσουμε ότι δύσκολα γίνεται αντιληπτή από τον εκπαιδευτικό της τάξης.

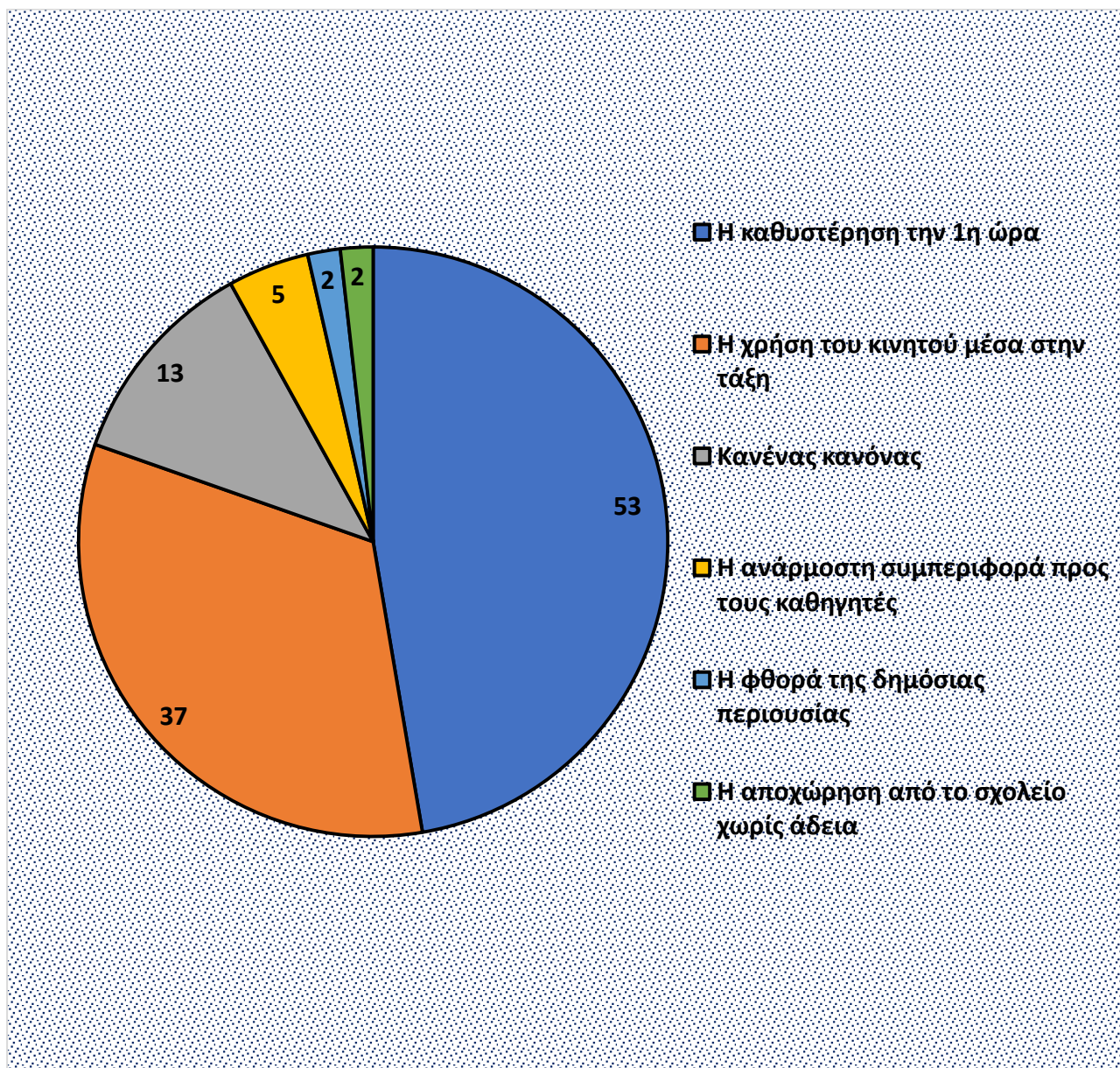
Η φθορά της δημόσιας περιουσίας και κυρίως το **γράψιμο των θρανίων** είναι ορατό σε αρκετά τμήματα του σχολείου και κατέχει την τρίτη θέση (21) ανάμεσα στους κανόνες που παραβιάζονται πιο συχνά.

Όσον αφορά τους υπόλοιπους κανόνες, οι έφηβοι μαθητές φαίνεται ότι μπορούν να ελέγχουν τη συμπεριφορά τους τόσο απέναντι στους καθηγητές τους (**ανάρμοστη συμπεριφορά**) όσο και απέναντι στους συμμαθητές τους (**εκφοβισμός**), ένδειξη επαρκούς ψυχοσυναισθηματικής ωριμότητας και ευκολότερης αφομοίωσης των εν λόγω κανόνων.

Στο μέλλον απαιτείται η σχολική κοινότητα (εκπαιδευτικοί, γονείς) να διερευνήσει περαιτέρω τα αίτια, που οδηγούν στη μη τήρηση των παραπάνω κανόνων και να σχεδιάσει δράσεις, για να πείσει τους μαθητές και τις μαθήτριες σχετικά με τη σοβαρότητα και την ευεργετική επιρροή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και την πρόοδο των ίδιων των μαθητών.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Ποιον **κανόνα** θεωρείς αυστηρό και με δυσκολία τον τηρείς ;

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

Ενώ στην πρώτη ερώτηση οι μαθητές και οι μαθήτριες - ως παρατηρητές των άλλων - διαπίστωσαν ποιος κανόνας ή ποιοι κανόνες παραβιάζονται πιο συχνά, στη δεύτερη ερώτηση κλήθηκαν, μέσω της αυτοπαρατήρησης, να επισημάνουν τη δική τους δυσκολία/ αδυναμία να τηρήσουν κάποιο κανόνα.

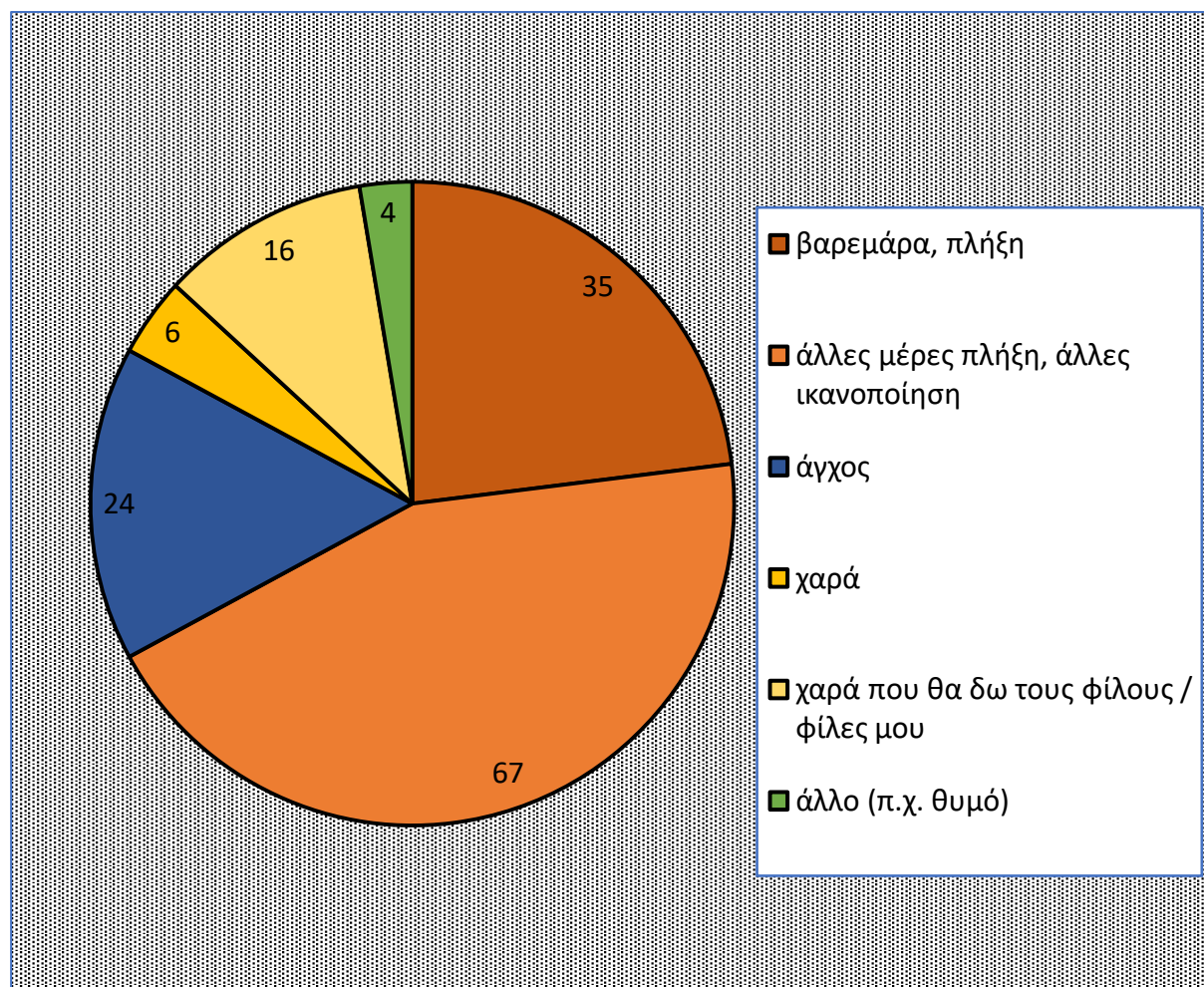
Οι απαντήσεις τους δείχνουν ότι οι δύο ίδιοι κανόνες (**η καθυστερημένη πρωινή άφιξη** και **η χρήση κινητού**) κρατούν την πρωτιά, αν και σε μικρότερο ποσοστό. Ενθαρρυντική αποδεικνύεται η τρίτη κατά σειρά απάντηση των μαθητών, ότι **κανένας κανόνας** δεν είναι δύσκολο να τηρηθεί, γιατί δείχνει ότι αρκετοί έχουν εσωτερικεύσει και αποδεχτεί τη σημασία και την αξία όλων κανόνων του Εσωτερικού Κανονισμού του σχολείου.

Τέλος λίγοι μαθητές ομολογούν ότι παραβιάζουν τρεις εξίσου σοβαρούς κανόνες, όπως η **αποχώρηση από το σχολείο χωρίς άδεια** από τη διεύθυνση, η **ανάρμοστη συμπεριφορά** απέναντι στους καθηγητές τους και η **φθορά της περιουσίας** του σχολείου.

ΤΡΙΤΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Τι νιώθεις όταν έρχεσαι στο σχολείο;

Οι μαθητές μπορούσαν να κάνουν έως 2 επιλογές

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

Στην τρίτη ερώτηση οι 16χρονοι μαθητές της Α΄ τάξης- έχοντας ήδη την εμπειρία της εννιάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης –ομολογούν τα δυσάρεστα συναισθήματα, που τους προκαλεί η τελευταία τρίχρονη φοίτησή τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Το σχολείο δεν μοιάζει ελκυστικό και εγείρει στους περισσότερους μαθητές δυσάρεστα αλλά αποδεκτά συναισθήματα. Η **πλήξη** (35) και το **άγχος** (24) συγκέντρωσαν 60 περίπου απαντήσεις, ενώ η εναλλαγή συναισθημάτων (**άλλοτε πλήξη κι άλλοτε χαρά**) επιλέχθηκε από τους περισσότερους μαθητές (67).

Νιώθουν **χαρά** (6) για το ίδιο το σχολείο ή επειδή θα συναντήσουν και θα συναναστραφούν με τους συνομηλικούς τους(16) μόνο 22 μαθητές και μαθήτριες.

Η αναζήτηση των λόγων που το σχολείο προκαλεί αρνητικά συναισθήματα στους μαθητές θα ήταν το αντικείμενο μιας πιο εμπειριστατωμένης έρευνας, καθώς απαιτείται αξιολόγηση συνολικά του εκπαιδευτικού συστήματος.

Μέσα από τις συζητήσεις των δίδωρων αυτών εργαστηρίων οι μαθητές και οι μαθήτριες αναφέρθηκαν έστω και ακροθιγώς στα αίτια αυτής της απarέσκειας τους.

Το καθημερινό ωράριο (7ωρα), ο εξετασιοκεντρικός χαρακτήρας του Λυκείου (Τράπεζα θεμάτων, διαγωνίσματα), το βαρύ πρόγραμμα σπουδών, η μεγάλη σχετικά διδακτέα ύλη των μαθημάτων, και εν γένει η εστίαση της εκπαίδευσης στην αξιολόγηση και όχι στην ίδια τη διδακτική πράξη είναι μερικά από τα αίτια που απωθούν ή αγχώνουν τους μαθητές.

Στα εργαστήρια των επόμενων σχολικών ετών θα λάβουμε υπόψη μας τα ευρήματα της εν λόγω έρευνας, για να σχεδιάσουμε δράσεις που θα αποβλέπουν στην πιο αποτελεσματική αφομοίωση και τήρηση των κανόνων λειτουργίας του σχολείου και στη βελτίωση της σχέσης των παιδιών με το ίδιο το σχολείο.